

© LUC VAN DUICK

WELKE DERDE TEELT OP RUNDVEEBEDRIJVEN?

De 3 pijlers van de vergroening in het nieuwe GLB zijn gewasdiversificatie, ecologisch aandachtsgebied en het behoud van blijvend grasland. Voor heel wat rundveebedrijven volstaat een teeltplan met alleen gras en maïs niet langer. Stikstofbindende gewassen komen opnieuw op de voorgrond. – *Guy Vandepoel, adviseur Studiedienst*

Om te voldoen aan de voorwaarden van de teeltdiversificatie, zullen gespecialiseerde bedrijven met alleen grasland en maïs in veel gevallen hun teeltplan moeten bijsturen. En dan begint de zoektocht naar een derde teelt ... Je moet ook uitzoeken hoe je de verplichtingen inzake ecologisch aandachtsgebied (EAG) zal invullen. Voor veel rundveebedrijven is het immers niet mogelijk om als vergroeningsmaatregel groenbedekkers in te zaaien, met alle bijbehorende verplichtingen. Door de verplichte inzaai voor 1 oktober en het

.....
Vlinderbloemigen komen ook in aanmerking als EAG, maar dan zonder subsidie voor de teelt van vlinderbloemigen.
.....

verbod om een snede te oogsten in het daaropvolgende voorjaar, is dit praktisch niet uitvoerbaar en niet combineerbaar met de teelt van maïs onder derogatie.

Rundveehouders zullen moeten experimenteren met nieuwe teelten. Zij moeten opnieuw meer akkerbouwer worden met hun ruwvoedergewassen: aandacht voor de bodem, vruchtwisseling ... Behalve gras en maïs zijn voederbieten en gras-klover de meest toegepaste alternatieve voedergewassen. Informatie over de teelt van voederbieten kan je lezen in *Management&Techniek* 5 van 13 maart. Maar ook klover, voedererwten, veldbonen of mengteelten met granen zijn goede voedergewassen. Tot nu toe blijven deze teelten om velerlei redenen margi-

naal in verhouding tot gras en maïs. De subsidie in het kader van PDPO III geeft deze teelten ongetwijfeld meer kansen.

Waarom geen vlinderbloemigen?

Met stikstofbindende gewassen kan je enerzijds voldoen aan de voorwaarden van de teeltdiversificatie, anderzijds kan je het stikstofbindende gewas in aanmerking laten komen als oppervlakte-EAG. Stikstofbindende gewassen in het kader van teeltdiversificatie kan je combineren met de beheersovereenkomst vlinderbloemigen en de daarvoor voorziene premies ontvangen, maar dan verbind je jezelf om minstens 5 jaar een verbintenisoppervlakte van deze gewassen te telen. Het is belangrijk te weten dat je geen subsidie krijgt voor de percelen met vlinderbloemige gewassen die je ook aangeeft als EAG!

Voor stikstofbindende gewassen die meetellen als EAG geldt dat de teelt op het veld moet staan gedurende het groeiseizoen en mag geoogst worden. Je moet de teelt aangeven als hoofdteelt. De hoofdteelt is de teelt die op 31 mei op het perceel aanwezig is, behalve wanneer er op die datum geen teelt of een grasachtige voorteelt aanwezig is. Dan is het de eerstvolgende teelt die op het perceel wordt ingezaaid.

Volgende gewassen komen in aanmerking als een stikstofbindende teelt die meetelt als ecologisch aandachtsgebied: enkelvoudige teelten van vlinderbloemigen (witte klaver, rode klaver, lupines, luzerne ...); bonen en erwten (in deze groep zijn alleen tuin- en veldbonen, droog geoogst, en voedererwten toegelaten, ook droog geoogst, voederproductie en dus niet voor menselijke consumptie); mengsels van vlinderbloemige gewassen. Er mag geen gras worden meegezaaid. Voedererwten en veldbonen moeten blijven staan tot 1 juli, waarna een groenbedekker gezaaid moet worden die men wel mag oogsten. Klavers en luzerne moeten blijven staan tot 15 februari (15 oktober in de polder). De oppervlakte vlinderbloemigen telt voor 70% mee als EAG. ■

GRATIS STIKSTOF UIT DE LUCHT

Klaver was vroeger een belangrijk gewas. Het werd de laatste 50 jaar wat vergeten, ondanks de goede productie en de goede voederwaarde. Klaver komt nu opnieuw onder de aandacht. – Alex De Vlieghe, ILVO-Plant

Als we over klaver spreken, dan spreken we enerzijds over reinteelt van klaver en anderzijds over Engels raaigras met rode en/of witte klaver.

Reinteelt van klaver (rood of rood + wit)

Reinteelt van rode klaver is geschikt voor maaien, niet voor begrazing. De pluspunten van rode klaver zijn de hoge opbrengst en het hoog ruweiwitgehalte. Het kan goed tegen droogte. Rode klaver heeft geen N-bemesting nodig. Het is een smakelijk en structuurrijk

voeder. De teelt heeft een positief effect op de volgteelt. Rode klaver kan gedurende 3 jaar geteeld worden waarbij 4 snedes per jaar genomen worden. Rode klaver zal na verloop van tijd wat uitdunnen zodat onkruiden meer kans krijgen om zich te vestigen. Minpunten zijn de lagere verteerbaarheid en lagere VEM-waarde ten opzichte van gras. Witte klaver is niet geschikt als reinteelt, onder meer wegens de lagere drogestofopbrengst. Sterke punten zijn de hoge energiewaarde en de hoge verteerbaarheid. Witte klaver vormt uitlopers en vult de open plekken op het

veld goed in. Witte klaver is geschikt in mengsels met rode klaver of andere vlinderbloemigen om te maaien en/of te begrazen.

De combinatie van rode (minimale zaaihoeveelheid van 12 kg/ha) en witte klaver (3-4 kg/ha) verdient de voorkeur: witte klaver bedekt de bodem en heeft een hoge voederwaarde. Rode klaver is productiebepalend, heeft eveneens een hoge voederwaarde en wortelt nog dieper (tot 2 m). Zowel voor witte klaver als voor rode klaver en luzerne moet de zuurtegraad (pH) van de bodem in orde zijn. Een te lage pH betekent immers dat er te weinig bacteriële activiteit in de bodem is en dat er dus weinig stikstof gefixeerd wordt.

Je moet extra aandacht geven aan de kalibemesting, wat trouwens ook bij uitsluitend maaien van gras het geval is. De mogelijkheden voor onkruidbestrijding zijn beperkt. Je moet zorgvuldig werken bij maaien, drogen en inkuisen. Voordrogen tot 35-40% DS. Bij de oogst moet je bladverlies vermijden door weinig of niet te keren en alleen 's morgens of 's avonds de gemaaide klaver te bewerken. Een minpunt is de lage bemestingsnorm voor dierlijke mest (maximum 120 N op zand tegenover 170 N). Derogatie is niet mogelijk.

Meezaaien van klaver is bemesten met gratis stikstof.

Gras-klaver

Gras-klaver valt onder de categorie tijdelijk grasland en kan niet gebruikt worden om ecologisch aandachtsgebied (EAG) in te vullen, maar het is een te mooi gewas om het hier niet te vermelden. In 2014 bedroeg het gesubsidieerde areaal gras-klaver in Vlaanderen 4073 ha. Dat er geen derogatie mogelijk is op gras-klaver is een rem op de uitbreiding. Onder de huidige bemestingsnormen (300 N-werkzaam op zand en 310 N-werkzaam op niet-zand) halen grassen die uitsluitend gemaaid worden niet hun volle rendement in termen van drogestof- en eiwitopbrengst. Het inzaaien van gras-klavermengsels voor maaidoeleinden is een interessant alternatief. Klaver in een gras-klaverzode neemt een behoorlijke hoeveelheid stikstof op uit de lucht. Deze

VLINDERBLOEMIGEN ZIJN DE MOEITE WAARD

De interesse in de teelt van vlinderbloemigen als eiwitleverancier van eigen bodem stijgt. We kunnen een deel van de eiwitbehoefte invullen met teelten als klaver, gras-klaver, luzerne, veldbonen, erwten ... Vlinderbloemigen zijn milieukundig van grote waarde. Ze fixeren stikstof uit de lucht waardoor er minder bemesting nodig is. Vlinderbloemigen verminderen de negatieve gevolgen van monocultuur zoals corrigerende bemesting en moeilijke

Tabel 2 Subsidies voor de teelt van vlinderbloemigen - Bron: PDPO III

Teelt	Minimale zaaihoeveelheid	Bedrag (euro)
Gras-klaver	30 kg/ha (min. 10 gewicht% witte klaver of 20 gewicht% rode klaver of 20 gewicht% combinatie witte en rode)	450
Gras-luzerne	30 kg/ha met minimaal 40 gewicht% luzerne	
Rode klaver	12 kg/ha	450
Luzerne	25 kg/ha	450
Voedererwten ¹	75 korrels/m ²	600
Veldbonen ¹	40 korrels/m ²	600

¹ Niet voor menselijke consumptie

gewasbescherming (resistente onkruiden). Vlinderbloemige gewassen hebben doorgaans een positieve invloed op de volgteelt via het ter beschikking stellen van reststikstof en de nalevering van wortelresten. Uit een meerjarige vruchtwisselingsproef (Bottelare, UGent-Hogent, 2011) blijkt dat de opbrengst van maïs bij hetzelfde bemestingsniveau met 6 tot 8% toeneemt na Italiaans raaigras of na gras-klaver. Vlinderbloemigen in de vruchtwisseling zijn goed voor de bodemstructuur. Volgens een onderzoek van Hauggaard-Nielsen (2008) is het effect van de introductie van 20% vlinderbloemigen: 13% minder energieverbruik, 18% minder verzuring, 14% lagere emissie. Het zijn stuk voor stuk elementen die belangrijk zijn maar die zich vaak niet direct in geldelijke winst vertalen. De subsidies die voorzien zijn in PDPO III voor de teelt van vlinderbloemigen (tabel 2) kunnen de teelt ervan stimuleren.

komt dan zowel voor de klaver- als de grasgroei beschikbaar. Dit heeft een positief effect op de drogestofopbrengst en op het eiwitgehalte.

Uit meerdere proeven blijkt dat, met een lagere N-bemesting, tot 10% meer opbrengst gehaald wordt (tabel 1). De meeropbrengst realiseert zich vooral

toegediend. Bovendien kan men fors – minstens 100 N/ha – besparen op het gebruik van chemische N-meststoffen en kan ook de 170 N-totaal via dierlijke mest succesvol worden ingezet. Je teelt dus meer en goedkoper eiwit dan met gras. Gras-klaver bevat meer ruw eiwit, iets meer DVE en duidelijk meer OEB

Tabel 1 Voederwaarde over 3 jaar van Engels raaigras en mengteelten van Engels raaigras en klavers (Proefveld Merelbeke 2011-2014). Voederwaardering op monsters, genomen bij het maaien (NIRS) - Bron: ILVO

Object	Opbrengst (ton/ha)	VEM (/kg DS)	RE (%)	DVE (g/kg DS)	OEB (g/kg DS)
Engels raaigras (300 N)	11,7	914	15,3	83	-4
Engels raaigras + rode en witte klaver (150 N)	13,4	859	20,3	94	42
Rode + witte klaver	10,9	861	23,6	108	65

Rode klaver is een smakelijk en structuurrijk voeder en heeft geen N-bemesting nodig.

vanaf de derde snede. Het is best om zowel rode als witte klaver mee in te zaaien: witte klaver heeft een positief effect op de verteerbaarheid, de VEM-waarde en het DVE-gehalte; rode klaver heeft een positief effect op de productie en het DVE-gehalte. Rode klaver heeft een diepe penwortel en kan daarmee water en mineralen uit diepere lagen van de bodem benutten, wat resulteert in een goede zomerproductie bij een hoog klaveraandeel. Voordrog van gras-klaver is een mooi product.

Goede redenen

Er zijn meerdere goede redenen om gras-klaver in het teeltplan op te nemen. Bij een goede aanwezigheid van klaver in de zode wordt er meer N aan het gewas beschikbaar gesteld dan er volgens de mestwetgeving mag worden

dan graskuil. Gras-klaver biedt vooral perspectieven onder maaivoorwaarden omdat bij de rantsoensamenstelling beter ingespeeld kan worden op de wisselende samenstelling.

Doordat er meer stikstof door het gewas wordt afgevoerd, is het risico op overschrijding van de drempelwaarde van 90 kg nitraatstikstof per ha heel beperkt.

Tegenargumenten zijn mogelijke sterke schommelingen in de verhouding gras/klaver, de beperkte toepassingen voor onkruidbestrijding en de iets kortere levensduur van de percelen met gras/rode klaver. Te natte percelen zijn niet geschikt. Op deze percelen is geen derogatie mogelijk. Misschien kan de subsidie van 450 euro/ha/jaar twijfelaaars over de streep trekken? ■

Als vlinderbloemige voorziet de luzerneplant zichzelf van de nodige stikstof. Na de teelt van luzerne wordt er ook stikstof aan het volggewas beschikbaar gesteld.

Opbrengst en voederwaarde

Een proef van ILVO geeft een goed beeld van het potentieel van luzerne, met drogestofopbrengsten tot 15 ton per ha. De drogestofopbrengst zonder N-bemesting in deze proef is 15,1 ton/ha tegenover 10,9 ton DS/ha bij Engels raaigras bemest bij 265 kg N/ha. In verse toestand doet luzerne het beter dan Engels raaigras op het vlak van RE-, DVE- en OEB-gehalte (tabel 1). Het hogere gehalte aan ruwe celstof en de lagere verteerbaarheid liggen aan de basis van een lager berekende VEM-waarde. In de kuilanalyses vindt men de hogere DVE-waarden niet terug. Dit zijn resultaten in proefomstandigheden. Aanvaarden we in de praktijk vooral door de berijding een forse opbrengstvermindering van 30%, dan komen we nog aan een opbrengst van 10,6 ton DS/ha voor luzerne tegenover 9,3 ton DS/ha voor Engels raaigras (met 15% minderopbrengst gerekend). Voederkundig gezien is luzerne ook een goed en gezond product voor melkvee en vleesvee. Het is eiwitrijk, zorgt voor structuur en pensprik en bevordert de vruchtbaarheid. Door het vrij lage VEM-gehalte wordt er maar een beperkt deel in het rantsoen gemengd bij hoog productief melkvee. Bij de gras-luzernemengsels (niet bruikbaar voor EAG) treedt er minder veronkruiding op, wat positief is voor de kwaliteit en de langleeftbaarheid.

Teelttechniek

Luzerne is gekend voor zijn zeer goede droogteresistentie, dit vanwege zijn diepe wortelstelsel. Luzerne vraagt wel een hoge pH en is best op zijn plaats op zwaardere gronden. Je kan luzerne zaaien tot eind augustus of in het voorjaar aan 25 kg/ha. Het is aangeraden het zaaizaad te enten met de bacteriecultuur *Rh. Meliloti*, wanneer er op het perceel lang geen luzerne geteeld werd. Luzerne mag met 120 kg tot 125 kg N per ha (respectievelijk zand en niet-zand) uit dierlijke mest bemest worden. Aangezien er uitsluitend gemaaid wordt moet je extra aandacht besteden aan de kalibemesting. Het risico op een overschrijding van de drempelwaarde van 90 kg

LUZERNE, VOOR MELK- EN VLEESVEE

Luzerne is een interessant voedergewas dat past in het kader van de GLB of binnen de agromilieumaatregelen van PDPO III. – Alex De Vlieghe, ILVO-Plant

nitraatstikstofoverschot/ha is net als bij klaver zeer beperkt.

Luzerne is zeer gevoelig voor rijschade. Het perceel moet onder droge omstandigheden en met een lage bandendruk bereiden worden. Het meezaaien van witte klaver met luzerne, zeker op de kopakker, heeft als doel de bodem beter te bedekken en open plaatsen te begroeien met klaver. Luzerne laat een goede bodem achter. Je kan luzerne 3 tot 5 keer per jaar maaien. Frequent maaien vermindert de standdichtheid en de persistentie. Om de standdichtheid en de persistentie

te bevorderen, maai je best wanneer ongeveer 10% van de planten in bloei staat. Voor een betere voederwaarde maait men liever iets vroeger, namelijk in het groeneknopstadium. De maaihoogte moet voldoende hoog zijn om nieuwe groeischeuten zo weinig mogelijk te

.....
Luzerne levert meer dan 10 ton/ha eiwitrijk en structuurrijk voeder.

beschadigen. Na 2 dagen voordrogen kan je het gewas inkuilen. Streef bij luzerne, net zoals bij klaver, naar een drogestofgehalte van 35 tot 40%. Vermijd zo veel mogelijk bladverlies want de bladeren zijn zeer kwalitatief. Door het lage suiker- en hoge eiwitgehalte kuilt reinteelt van luzerne iets moeilijker in dan luzerne + gras.

Praktijk

Luzerne combineert een hoge drogestof- en eiwitopbrengst en een hoog ruw eiwitgehalte met een forse besparing aan minerale N-meststoffen. Komt daarbij nog de waarde als pensprikkel, bevorderaar van de diergezondheid en de vruchtbaarheid en de positieve invloed op bodemstructuur en bodemvruchtbaarheid. Luzerne is een gewas dat vandaag in de praktijk meer aandacht krijgt, onder andere om EAG in te vullen. In Vlaanderen werd er in 2014 slechts 170 ha luzerne geteeld, maar voor 2015 wordt een forse stijging van het areaal voorzien. ■

Tabel 1 Opbrengst en kwaliteit van luzerne, luzerne/raaigras en Engels raaigras. Voederwaardering op monsters bij maaien via NIRS - Bron: ILVO 2004-2007

	N-bemesting (kg/ha/jaar)	DS-opbrengst (ton/ha)	Productie en kwaliteit (na maaien)				Verteerbaarheid Vcos	VEM
			RE (%)	DVE (g/100 g)	OEB (g/100 g)	RC (%)		
Luzerne	0	15,1	19,6	83	56	30,5	61,2	713
Luzerne + Engels raaigras	105	14,2	19,0	83	53	30,2	63,1	734
Luzerne + Engels raaigras + witte klaver	105	14,1	19,8	87	56	28,9	64,2	751
Engels raaigras	265	10,9	13,7	72	-3	25,2	74,1	839

ZIJN ERWTEN EN BONEN RENDABELE TEELTEN?

Met de subsidie voor de teelt van vlinderbloemigen wordt de teelt van erwten, veldbonen en mengteelten voor de veehouderij rendabel. – *Joos Latré, Kevin Dewitte & Geert*

Haesaert, Proefhoeve Bottelare HoGent-UGent

De teeltechniek van erwten en veldbonen staat op punt. De variabele opbrengst blijft echter een probleem. Over een periode van 15 jaar zagen we opbrengsten voor erwten tussen 2700 en 9050 kg/ha (gemiddeld 5300 kg/ha) en voor veldbonen tussen 3000 en 8500 kg/ha (gemiddeld 4800 kg/ha).

Proeven

In 2013 werd op de Proefhoeve Bottelare een proef aangelegd met erwten, veldbonen en de mengteelten veldboon-tarwe en erwt-gras. Droge erwt (Nette) en veldbonen (Imposa en Nile) brachten respectievelijk 6 ton/ha (met 24,5% ruw eiwit) en 5 ton/ha (met ±26% ruw eiwit) droog geoogste zaden op. De mengteelt veldboon-tarwe bracht 5,44 ton/ha droog geoogste zaden (met 24,6% ruw eiwit) op. De VEM/VEVI-waarden waren vrij hoog. Door hun lage DVE-gehalten (105-115 g DVE/kg) kunnen zowel erwten als veldbonen niet beschouwd worden als eiwitcorrector voor melkvee. Ze kunnen evenwel evenwichtig krachtvoeder vervangen mits bijsturing van mineralen. Omdat ze wel vrij veel OEB aanbrengen, zijn ze goed geschikt als krachtvoedervervanger voor vleesvee naast energierijke ruwvoerders.

Mengteelten

Bij de mengteelt erwten-gras-klover (past niet in ecologisch aandachtsgebied) en erwten-luzerne is de opbrengst stabiel. Na de oogst ontstaat er een groeiend grasland zonder dat extra bewerkingen nodig zijn en kan er nog een grasopbrengst tussen 4 en 5 ton gras-klover in 2 snedes worden verwacht. De opbrengst van de eerste snede voor de mengteelten erwten-gras-klover en erwten-luzerne lag ongeveer gelijk: ongeveer 34 ton vers materiaal per ha

aan 26-27% droge stof, goed voor een opbrengst van 9 à 9,5 ton DS/ha. De tweede en derde snede samen van de erwten-gras-klover en de erwten-luzerne brachten nog respectievelijk 3,73 ton en 2,17 ton DS/ha op. De energiewaarde was behoorlijk hoog (± 900 VEM) terwijl het

DVE-gehalte (63 g/kg DS) eerder het niveau van een matige graskuil haalde.

Teeltechniek

Bij de teeltechniek vermelden we de vogelafweer voor de periode tussen de zaai en ongeveer 5 tot 10 cm gewashoogte. Een goede bestrijding is een afwisseling om de 4 dagen en gedurende 2 weken van verschillende systemen (*scaryman*, imitatieroefvogel, eenvoudige vogelverschrikker, jacht ...). Als je vogelschade verwacht, moet je het zaad voldoende bedekken.

.....
De wisselende opbrengst blijft een probleem.
.....

De teelt van vlinderbloemigen opent interessante perspectieven in het kader van de vergroeningspremie en ecologisch aandachtsgebied (EAG).

Inzake onkruidbestrijding zijn voldoende middelen voorhanden. Er wordt aangera- den om voor opkomst al een basis te leggen met een aangepaste combinatie van bodemherbiciden met nadien bij een gewashoogte van 10-15 cm nog een correctiebehandeling. Een preventieve fungicidenbehandeling tijdens de bloei is aangewezen. Als trips (*Thrips angusticeps*) en bladrandkever (*Sitona lineatus*) voorkomen, moet worden behandeld. De erwtenpeulboorder (*Laspeyresia nigricana* of *Cydia nigricana*) en de bonenkever (*Bruchus rufimanus*) vormen een bedreiging rond de bloei en peulzetting. Hier- voor wordt vaak bij de bloei systematisch een insecticide ingezet in combinatie met het fungicide. In het kader van IPM zou een georganiseerde monitoring aange- wezen zijn.

Bij de oogst moet je de afrijping goed opvolgen. Dorsen bij 14-15% vocht is een streefdoel. Te lang wachten leidt tot legering en oogstverliezen. Voor droge erwt kan men de oogst al verwachten vanaf half juli, voor veldbonen van half augustus tot eind augustus. Gezien de latere oogst kan je bij veldbonen het dorsen als deegrijp graan overwegen wanneer er slecht weer wordt voorspeld en het graan nog niet volledig rijp is. Een oogst als droog graan is evenwel na te streven omdat door het inkuisen de bestendigheid van het eiwit zal afnemen, wat resulteert in minder DVE per kg droge stof.

Rentabiliteit

Is de teelt van eiwitgewassen rendabel? De teeltkosten kunnen goed ingeschat worden. De teeltkosten van de veldbonen zijn het hoogst, vooral door de hoge zaaizaadkosten. Bij de berekening (ta- bel 1) hebben we geen meststoffenkost aangerekend en bovendien de loonwerk- kosten minimaal ingeschat (niet alles in loonwerk). Voor de opbrengsten werd rekening gehouden met een gemiddelde opbrengst en werd de krachtvoederwaar- deprijs berekend op basis van gemid- delde prijzen per kVEM en per kDVE. Zo kan je de afweging maken tegenover de aankoop onder de vorm van krachtvoeder. Uit deze berekening blijkt dat deze teel- ten moeilijk kunnen concurreren met aangekochte krachtvoerders of eiwitker- nen. Met de extra premie van 600 euro/ha (subsidie teelt van vlinderbloemigen onder Agromilieumaatregelen, [http:// lv.vlaanderen.be/nl/landbouwbeleid/](http://lv.vlaanderen.be/nl/landbouwbeleid/)

Tabel 1 Berekening krachtvoederwaardeprijs en afweging tegenover kostprijs - Bron: HoGent, UGent & ILVO

Item	Erwten (Nette)	Veldbonen (Nile)	Veldboon + tarwe
Zaaizaad (euro)	216	438	298
Gewasbeschermingsmiddelen (euro)	284	229	225
Bewerkingskosten in loonwerk (euro)	359	359	359
Pacht + algemene kosten (euro)	300	300	300
Totale kostprijs teelt (euro)	1.159	1.326	1.182
Vers opbrengst/ha (kg)	5.500	4.500	5.000
Saldo krachtvoederwaardeprijs (KWVP) ¹ + bijkomende opbrengsten ² (euro)	22	-354	-115
Saldo krachtvoederwaardeprijs (KWVP) + beheervereenkomst (BO) + premie 600 euro/ha (euro)	622	255	485
Saldo na aftrek transformatiekost (4 euro/kg)	576	209	439

¹ Berekend op basis van 10,0 eurocent/kVEM en 113,7 eurocent/kDVE
² Bijkomende opbrengsten : stro-opbrengst (bij erwt) én N-nalevering volggewas+ instandhouding bodemvruchtbaarheid

landbouwbeleid-eu/gemeenschappelijk- landbouwbeleid-glb-2020/informatie- fiches, niet combineerbaar met EAG of ecologisch aandachtsgebied) worden zij echter wel rendabel.

Erwten-gras-klaver en erwten-luzerne als ruwvoeder doen het beter op het vlak van rentabiliteit. Voor erwt-gras-klaver wordt 77 euro/1000 kVEM-equivalent bekomen en voor erwt + luzerne

73 euro/1000 kVEM-equivalent tegenover 128 euro/1000 kVEM-equivalent voor een blijvende maaibeide of 142 euro/1000 kVEM-equivalent voor Italiaans raaigras (prijzverhouding kDVE/kVEM = 11, oktober 2014-februari 2015). Het is dus duide- lijk dat deze teelten goed kunnen concu- reren met blijvende maaibeide of Italiaans raaigras. ■

DEMOPROJECT VLINDERBLOEMIGEN

Het GLB met verplichtingen naar teeltvariatie en invulling van EAG wordt van de grootste uitdagingen voor intensieve rundveebedrijven met een teeltplan dat bestaat uit gras en maïs. Vlinderbloemige teelten kunnen een antwoord bieden. Maar deze teelten zijn de laatste decennia wat in de vergetelheid geraakt. Ze worden nu echter opnieuw op het voorplan gebracht in het tweejarig demonstratieproject van het Departement Landbouw en Visserij 'Toepasbaarheid van vlinderbloemigen bij de invulling van vergroening met focus op rundveebedrijven met nauwe vruchtwisseling'. Partners bij dit project zijn Inagro, PIBO, Proefhoeve Bottelare Hogent-UGent, ILVO, de Hooibeekhoeve en PVL.

In dit project zullen de landbouwers de mogelijkheden en de toepassingen van vlinderbloemigen leren kennen op een manier die voor hun bedrijf geschikt en bedrijfseconomisch rendabel is. Volgende thema's zitten in het project vvat: teelttechniek, bedrijfseconomische haalbaarheid en de potenties op het vlak van biodiversiteit en milieu. Er zullen demonstratieplat- formen aangelegd worden. Op praktijkveeteeltbedrijven zal de teelt van vlinderbloemigen opgevolgd worden en vlinderbloemigen zullen in het rantsoen ingepast worden. Er zullen ook vormingsmomenten, technische fiches en publicaties opgezet worden, onder andere via het platform van het Landbouwcentrum Voedergewassen.

Als je zelf vlinderbloemigen teelt en je wil je kennis en ervaring delen, neem dan zeker contact op met Inagro via eddy.decaesteker@inagro.be.